

Eduskunta

Sosiaali- ja terveysvaliokunta

Kuntoutuksen toimialayhdistyksen lausunto hallituksen esityksestä laiksi Kansaeläkelaitoksen kuntoutusetuuksista ja kuntourahaetuksista annetun lain muuttamisesta

Esityksen tavoitteet ovat kannatettavia. Lainsäädännön kehittäminen kohti yksilöllisen kuntoutustarpeen huomioimista ja kuntoutuksen oikea-aikaista, riittävän varhaisesta ja viivytyksetöntä aloittamista on erityisen tärkeää. Keskeistä on myös varmistaa kuntoutusprosessien katkeamattomuus ja jatkuvuus. Muutosesityksistä keskeinen on ehdotus poistaa Kelan järjestämän lääkinnällisen kuntoutuksen myöntöedellytyksistä sidonnaisuus vammaisuuksiin.

Kannatettavan esityksen pyrkimysten toteutuminen tavoitellulla tavalla vaatii tarkkaavaisuuden kiinnittämistä seuraaviin asioihin.

Myöntöedellytysten ja vaativan lääkinnällisen kuntoutuksen toteutuminen tavoitellusti

Poistettaessa sidonnaisuus vammaisuuksista annetun lain 2 luvussa määriteltyihin myöntöedellytyksiin ja määriteltäessä kuntoutuksen edellytykset jatkossa tarkemmin Kelan kuntoutuslaissa, tulee varmistaa tarpeenmukaisen kuntoutuksen toteutuminen tasapuolisesti ja tavoitellulla tavalla.

Muutokset myöntöedellytyksissä johtavat uusien myöntöedellytyksien tulkintaan. Tulkinnanvaraisuudesta johtuen on tärkeää, että uusien myöntöedellytysten tullessa voimaan, kiinnitetään erityistä huomiota myöntöedellytysten konkretisoitumiseen siten kuin on tarkoitettu. Näin varmistetaan, että Kelan järjestämää vaativaa lääkinnällistä kuntoutusta saavat ne, joilla on siihen tarve ja oikeus.

Lain yksityiskohtaisiin perusteluihin tuleekin kirjata vaatimus tarkastella myöntöedellytysten ja ylipäätään vaativan lääkinnällisen kuntoutuksen toteutumista lain voimaantumisen jälkeen. Käytännön tulee toteuttaa esityksen tavoitteita ja tarkoituksia. Myöntöedellytysten tulee olla kuntoutujalähtöisiä. Seurantavelvoite voidaan antaa esimerkiksi STM:n kuntoutusasiain neuvottelukunnalle.

ICF-luokitus toimii hyvänä viitekehyksenä ja terminologisena lähtökohdana kuntoutustarpeen arvioinnissa. Jotta kuntoutustarpeessa olevien henkilöiden oikeus Kelan järjestämään vaativaan lääkinnälliseen kuntoutukseen toteutuu tasa-arvoisesti ja lakiesityksen tahtotilan mukaisesti, on varmistettava, että kuntoutustarpeen arviointiin ja tunnistamiseen keskeisesti liittyvät tahot tuntevat kyseisen luokituksen idean ja lähtökohdat ja osaavat hyödyntää niitä käytännössä.

Lopuksi

Nykyinen Kelan järjestämä lääkinällinen kuntoutus on kohdentunut jokseenkin hyvin. Jotta vaativa lääkinällinen kuntoutus vastaa parhaalla mahdollisella tavalla ihmisten tarpeisiin ja edesauttaa keskeisten kansallisen haasteiden kuten työllisyyden edistämisen ja kestävyysvajeen supistamisen pyrkimyksissä, tulee huolehtia siitä, että kuntoutuksen kohdentuminen ei heikkene. Päinvastoin.

Kun vaativan lääkinällisen kuntoutuksen yläikärajan nostaminen 68 ikävuoteen tulee mahdolliseksi, ovat perusteet nostolle olemassa.

Kunnioittaen,

Jarno Talvitie
Elinkeinopoliittinen asiantuntija